

Projekt

**UCHWAŁA NR/2025
RADY POWIATU NAKIELSKIEGO**

z dnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
w Powiecie Nakielskim na lata 2026-2029”**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 5, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2025 r., poz. 1684) oraz art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r., poz. 913 oraz Dz. U. z 2023 r., poz. 1234) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Nakielskim na lata 2026-2029” stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Nakielskiego oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

ZBIGNIEW SABACIŃSKI

Maciej S. Wierczyński
radca prawny
UK-559

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja zadań zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, realizacja powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

„Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Nakielskim na lata 2026-2029” wyznacza kierunki działań z zakresu polityki społecznej powiatu, które mają służyć podniesieniu jakości życia osób niepełnosprawnych i polepszeniu ich funkcjonowania w środowisku. Realizacja celów zawartych w Programie ma przyczynić się do integracji i wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i pełnosprawnych tj. stworzyć możliwie najlepsze warunki do uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.

Program został pozytywnie zaopiniowany przez Powiatową Społeczną Radę do spraw Osób Niepełnosprawnych w Nakle nad Notecią.

STAROSTA

Krzysztof Błoński

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W POWIECIE NAKIELSKIM
NA LATA 2026 – 2029**

Spis treści

Wstęp	3
1. Diagnoza sytuacji osób niepełnosprawnych w powiecie nakielskim	4
2. Działania powiatu nakielskiego na rzecz osób niepełnosprawnych	10
2.1 Rehabilitacja zawodowa	11
2.2 Rehabilitacja społeczna	13
2.3 Instytucje działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami	19
3. Założenia, cele i kierunki działania Programu	21
4. Adresaci Programu	25
5. Finansowanie Programu	25
6. Monitoring i ewaluacja	25
7. Podsumowanie	26
Wykaz tabel	27
Bibliografia	27

Wstęp

Niepełnosprawność to ważny i złożony problem, który stanowi istotne wyzwanie społeczne samorządów, organizacji pozarządowych oraz różnych instytucji, działających na rzecz szeroko pojętej pomocy dla osób z niepełnosprawnościami. Celem podejmowanych działań, inicjatyw jest zwiększanie świadomości społecznej, wspieranie równości i przeciwdziałanie stereotypom dotyczącym osób z niepełnosprawnościami. Niepełnosprawność dotyczy ludzi niezależnie od wieku, statusu społecznego czy materialnego. W ostatnich dekadach obserwujemy pozytywne zmiany w postrzeganiu i funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnością w społeczeństwie. Kluczowe znaczenie ma tu rozwój polityki społecznej oraz współpraca instytucji wspierających tę grupę obywateli. Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia, osoby z niepełnosprawnością to osoby z długotrwałym ograniczeniem sprawności fizycznej, psychicznej, intelektualnej lub sensorycznej, które w zderzeniu z barierami społecznymi mogą mieć utrudniony udział w życiu społecznym. Dlatego tak ważne są działania ukierunkowane na eliminację tych barier i zapewnienie pełnego udziału osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym na równych zasadach z innymi obywatelami.

Opracowanie i realizacja powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych wynika z art. 35a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Działania powiatu nakielskiego stanowią ważny element polityki społecznej. „Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Nakielskim na lata 2026 – 2029” zwany dalej „Programem” stanowi kontynuację kierunków, które zostały wytyczone w „Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na terenie Powiatu Nakielskiego na lata 2022 – 2025”. Program jest dokumentem określającym i koordynującym działania w zakresie polityki społecznej powiatu nakielskiego, ukierunkowanym na rozwiązywanie problemów osób z niepełnosprawnościami w zakresie rehabilitacji, a jego celem jest eliminowanie przeszkód, które utrudniają aktywny udział w życiu społecznym, zapobiegając marginalizacji i wykluczeniu społecznemu niepełnosprawnych mieszkańców naszego powiatu.

Program przedstawia działania, które pozwolą osobom z niepełnosprawnościami na integrację ze społecznością lokalną, stworzą warunki do rehabilitacji społecznej, zawodowej, a także zapewnią poszanowanie praw osób z niepełnosprawnościami.

1. Diagnoza sytuacji osób niepełnosprawnych w powiecie nakielskim

Osoby z niepełnosprawnościami oraz ich rodziny stanowią szczególną grupę uprawnioną do pomocy społecznej. Brak jednolitej definicji niepełnosprawności w krajach Unii Europejskiej, jak również różnorodność systemów orzecznich, pokazują złożoność tego zjawiska. Występują dwa modele postrzegania niepełnosprawności: medyczny oraz społeczny. Medyczny model niepełnosprawności koncentruje się na diagnozie i leczeniu „stanu chorobowego”, który wymaga interwencji specjalistów. Rehabilitacja ma na celu niwelowanie skutków niepełnosprawności, a osoba niepełnosprawna postrzegana jest jako pacjent. W tym ujęciu niepełnosprawność obniża funkcjonalność jednostki, wpływając na jej zdolność do pełnienia ról społecznych. Model ten opiera się na obiektywnych pomiarach i klasyfikacjach. Społeczny model natomiast zakłada, że to nie uszkodzenie ciała, lecz bariery społeczne i środowiskowe są główną przyczyną wykluczenia. Osoba staje się niepełnosprawna, gdy napotyka przeszkody – fizyczne (np. brak dostępności infrastruktury) lub społeczne (stereotypy, stygmatyzacja) – które ograniczają jej uczestnictwo w życiu społecznym. Kluczowe w tym podejściu jest dostosowanie otoczenia do potrzeb wszystkich obywateli, a nie adaptacja jednostki. Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych niepełnosprawność oznacza trwałą lub czasową niezdolność do pełnienia ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do pełnienia ról społecznych, w tym pracy, w wyniku naruszenia sprawności organizmu. Jest to niemożność lub trudności w codziennej aktywności związane z ograniczeniami fizycznymi, psychicznymi lub społecznymi. Warto zaznaczyć, iż ocena stanu zdrowia nie stanowi jedynego kryterium przy ustalaniu niepełnosprawności. Orzecznictwo uwzględnia również aspekty psychiczne i społeczne. Naruszenie sprawności organizmu, choć istotne, nie zawsze oznacza niepełnosprawność, jeśli nie prowadzi do istotnych ograniczeń w życiu zawodowym lub społecznym. Wyróżnia się trzy stopnie niepełnosprawności: **znaczny, umiarkowany, lekki**.

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną

i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydaje się osobie, która ukończyła 16 rok życia. Natomiast osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Tabela 1. Liczba złożonych wniosków i wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności.

Rok	Liczba przyjętych wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 r. ż.	Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 r. ż.	Liczba przyjętych wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności dla dzieci poniżej 16 r. ż.	Liczba wydanych orzeczeń dla osób poniżej 16 r. ż.
2022	2014	1905	328	305
2023	2128	2009	394	346
2024	2352	2103	417	399

Źródło: Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nakle nad Notecią.

W ramach pozycji: liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 r. ż., nie wlicza się orzeczeń o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych, odmowy ustalenia stopnia niepełnosprawności oraz orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień tzw. „przekładki”. W ramach pozycji: liczba wydanych orzeczeń dla osób poniżej 16 r. ż., nie wlicza się orzeczeń o niezaliczeniu dzieci do niepełnosprawnych. Z powyższych danych wynika, iż występuje tendencja wzrostowa składanych wniosków i wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności.

Tabela 2. Liczba wydanych orzeczeń osób powyżej 16 r. ż.

stopień niepełnosprawności	2022	2023	2024
	liczba orzeczeń	liczba orzeczeń	liczba orzeczeń
Znaczny	560	597	623
Umiarkowany	905	959	1032
Lekki	385	380	369
Razem	1850	1936	2024

Źródło: Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nakle nad Notecią.

W zestawieniu można zaobserwować tendencję spadkową liczby osób z lekkim stopniem niepełnosprawności, przy czym wzrosła w roku 2023 liczba wydanych orzeczeń z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności. Powodem może być zarówno starzejące się społeczeństwo i wynikające z tego ograniczenia w codziennym funkcjonowaniu jak i występujące coraz częściej głównie choroby nowotworowe i neurologiczne.

Tabela 3. Liczba wydanych orzeczeń według wieku osób powyżej 16 r. ż.

Wiek	2022	2023	2024
	liczba orzeczeń	liczba orzeczeń	liczba orzeczeń
16-25	150	123	160
26-40	149	157	184
41-60	597	584	594
60 lat i więcej	954	1072	1086
Razem	1850	1936	2024

Źródło: Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nakle nad Notecią.

Z powyższych danych wynika, iż najwięcej orzeczeń zostało wydanych dla osób w grupie wiekowej powyżej sześćdziesiątego roku życia oraz osób pomiędzy 41 a 60 rokiem życia. Może to też sugerować, iż niepełnosprawność nasila się wraz z wiekiem. Natomiast patrząc na całościowe zestawienie, nie można wyróżnić żadnej grupy, która szczególnie wykazywałaby tendencję rosnącą w stosunku do ogółu orzeczeń.

Tabela 4. Liczba wydanych orzeczeń według płci osób powyżej 16 r. ż.

Płeć	2022	2023	2024
	liczba orzeczeń	liczba orzeczeń	liczba orzeczeń
Kobiety	950	1015	1087
Mężczyźni	900	921	937
Razem	1850	1936	2024

Źródło: Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nakle nad Notecią.

Z powyższej tabeli wynika, iż więcej wniosków na przestrzeni trzech lat było składanych przez kobiety niż mężczyzn. Wynikać to może, z tego, iż kobiety częściej wykonują badania profilaktyczne i chodzą na wizyty kontrolne niż mężczyźni. Powodem może być także odmienna gospodarka hormonalna oraz wrażliwsza psychika, co może być przyczyną częstszego zapadania na pewne choroby.

Zgodnie z § 32 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności orzeczenie może zawierać od jednego do trzech symboli przyczyny niepełnosprawności, które są oznaczone w następujący sposób:

- 01 - **U** - upośledzenie umysłowe;
- 02 - **P** - choroby psychiczne;
- 03 - **L** - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;
- 04 - **O** - choroby narządu wzroku;
- 05 - **R** - upośledzenie narządu ruchu;
- 06 - **E** - epilepsja;
- 07 - **S** - choroby układu oddechowego i krążenia;
- 08 - **T** - choroby układu pokarmowego;

09 - M - choroby układu moczowo-płciowego;

10 - N - choroby neurologiczne;

11 - I - inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego;

12 - C - całościowe zaburzenia rozwojowe.

Tabela 5. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyny i stopnia niepełnosprawności osób powyżej 16 r. ż.

Symbol przyczyny niepełnosprawności	2022			2023			2024		
	znaczny	umiarkowany	Lekki	znaczny	umiarkowany	lekki	znaczny	umiarkowany	lekki
01 - U	26	17	2	21	7	0	17	11	0
02 - P	89	151	50	118	150	44	135	175	53
03 - L	11	44	44	14	39	57	16	37	84
04 - O	13	20	10	27	15	13	13	25	6
05 - R	141	405	186	112	452	170	133	491	125
06 - E	0	15	8	3	16	5	6	7	3
07 - S	94	115	51	81	133	46	102	144	42
08 - T	28	19	6	41	18	8	43	19	6
09 - M	44	32	6	40	25	7	53	35	11
10 - N	77	48	12	91	64	11	92	43	17
11 - I	21	28	10	40	23	19	4	13	19
12 - C	16	11	0	9	17	0	9	32	5
Razem:	1850			1936			2024		

Źródło: Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nakle nad Notecią.

Na podstawie wskazanych danych Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nakle nad Notecią w latach 2022 – 2024 łącznie wydał **5810** orzeczeń o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności (wartość liczona narastająco według stanu na ostatni dzień roku). We wskazanym okresie najliczniejszą grupę wydanych dokumentów stanowią orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z kodem 05-R (upośledzenie narządu ruchu), 02-P (choroby psychiczne) oraz 07-S (choroby układu oddechowego i krążenia). Najmniej liczny zbiór stanowią orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z symbolem 12-C (całościowe zaburzenia rozwojowe) oraz 06-E (epilepsja).

Aby uznać dziecko za niepełnosprawne, muszą zostać spełnione jednocześnie trzy warunki:

- występuje naruszenie sprawności fizycznej lub psychicznej;
- przewidywany czas trwania zaburzeń zdrowotnych przekracza 12 miesięcy;
- dziecko wymaga stałej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, w stopniu większym niż rówieśnicy, ze względu na wadę wrodzoną, chorobę przewlekłą lub uszkodzenie organizmu.

Wniosek o wydanie orzeczenia składa przedstawiciel ustawowy dziecka do powiatowego lub miejskiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności. Pamiętać trzeba, iż za dziecko, w rozumieniu przepisów dotyczących orzekania o niepełnosprawności, uważa się osobę, która nie ukończyła 16 roku życia.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, niepełnosprawność dziecka spełniającego warunki do zaliczenia do osób niepełnosprawnych orzeka się na czas:

- określony, nie krótszy niż 3 lata, jednak nie dłuższy niż do ukończenia przez dziecko 16 roku życia,
- do ukończenia przez dziecko 16 roku życia w przypadku potwierdzenia u dziecka rzadkiej choroby genetycznej o jednorodnym i niezmiennym przebiegu lub zespołu Downa.

Tabela 6. Liczba wydanych orzeczeń według wieku osób poniżej 16 r. ż.

Wiek	2022	2023	2024
	liczba orzeczeń	liczba orzeczeń	liczba orzeczeń
do 3 lat	55	60	50
4-7	93	89	122
8-16	151	191	216
Razem	299	340	388

Źródło: Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nakle nad Notecią.

W stosunku do osób do 16 roku życia wydano najwięcej orzeczeń dla grupy w wieku 8 – 16 lat, która stanowiła prawie połowę dokumentów. Następnie dla osób w przedziale wiekowym do 3 lat i 4 – 7 lat. Co do całkowitej liczby wydanych orzeczeń w okresie od 2022 r. do 2024 r. zauważamy zwiększającą się liczbę wydanych dokumentów, co może być związane z końcem pandemii i koniecznością ponownego składania wniosków oraz nasilająca się zachorowalnością wśród młodzieży.

Tabela 7. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności według płci.

Płeć	2022	2023	2024
	liczba orzeczeń	liczba orzeczeń	liczba orzeczeń
Dziewczęta	89	133	127
Chłopcy	210	207	261
Razem	299	340	388

Źródło: Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nakle nad Notecią.

Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności w latach 2022 – 2024 wynosiła **1027**, przy czym większa ich liczba była u płci męskiej. Może to wynikać, iż coraz większa liczba dzieci, głównie chłopców ma ograniczenia rozwojowe wynikające z czynników genetycznych i środowiskowych.

Tabela 8. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności osób poniżej 16 r. ż.

Symbol przyczyny niepełnosprawności	2022	2023	2024
	liczba orzeczeń	liczba orzeczeń	liczba orzeczeń
01 – U	22	17	23
02 – P	10	20	13
03 – L	17	19	23
04 – O	20	19	12
05 – R	18	14	22
06 – E	4	10	6
07 - S	60	54	60
08 - T	9	4	3
09 - M	9	8	9
10 - N	10	17	12
11 - I	35	52	32
12 - C	85	106	173
Razem:	299	340	388

Źródło: Dane Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nakle nad Notecią.

Na przestrzeni wskazanych lat najwięcej orzeczeń zostało wydanych dla dzieci ze względu na choroby układu oddechowego i krążenia (07-S) i inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego (11-I) oraz całościowe zaburzenia rozwojowe (12-C). Najmniejszą grupę stanowią orzeczenia z kodem 08-T (choroby układu pokarmowego) i 06-E (epilepsja) oraz choroby układu moczowo-płciowego (09-M).

Tabela 9. Ogólna liczba wniosków złożonych w powiecie nakielskim.

Lp.	Liczba wniosków o wydanie orzeczenia	2022	2023	2024
1.	o niepełnosprawności	328	394	417
2.	o stopniu niepełnosprawności	1986	2087	2318
3.	o wskazaniach do ulg i uprawnień	28	41	34
Razem		2 342	2 522	2 769

Źródło: Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nakle nad Notecią.

Z powyższych danych wynika, iż następuje tendencja zwyżkowa w ilości składanych wniosków do Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w ciągu ubiegłych trzech lat.

Podkreślenia wymaga również fakt, iż dnia 1 stycznia 2024 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym, która wprowadziła nowe rozwiązania w systemie wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów. Świadczenie wspierające jest dostępne dla osób z niepełnosprawnościami po ukończeniu 18 roku życia, a jego celem jest umożliwienie osobom

z niepełnosprawnością samodzielnego decydowania o wykorzystaniu wsparcia. Świadczenie przysługuje bez względu na dochody oraz inne formy pomocy.

W programie wykorzystano dane pochodzące z Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMOonN) wykorzystywanego przez powiatowe i wojewódzkie zespoły w procesie orzekania o niepełnosprawności. System ten zawiera szczegółowe dane dotyczące zarówno wydanych orzeczeń, tj. ich liczbę, stopnie i przyczyny niepełnosprawności, jak i osób wnioskujących o wydanie orzeczenia, tj. płeć, grupy wiekowe, poziom wykształcenia i sytuację zawodową.

2. Działania powiatu nakielskiego na rzecz osób niepełnosprawnych

Prawa osób z niepełnosprawnościami w Polsce są chronione zarówno przez Konstytucję, jak i akty ustawowe. Najważniejszy akt prawny Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. gwarantuje zakaz dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny, w tym w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym. Nakłada również na władze publiczne obowiązek zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami szczególnej opieki zdrowotnej oraz wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, zdobywaniu kwalifikacji zawodowych i uczestnictwie w życiu społecznym. Uzupełnieniem tych zapisów jest Karta Praw Osób Niepełnosprawnych, uchwalona przez Sejm 1 sierpnia 1997 r. Dokument ten definiuje podstawowe prawa osób z niepełnosprawnościami, podkreślając ich prawo do samodzielnego, aktywnego i wolnego od dyskryminacji życia.

Kluczowym aktem prawnym regulującym wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Ustawa ta definiuje rehabilitację jako kompleksowy proces obejmujący działania organizacyjne, medyczne, psychologiczne, techniczne, edukacyjne i społeczne, których celem jest maksymalne usprawnienie funkcjonowania osoby oraz poprawa jakości jej życia i integracja ze społeczeństwem. Rehabilitacja zawodowa koncentruje się na wsparciu w zdobywaniu i utrzymywaniu zatrudnienia, m.in. poprzez szkolenia zawodowe, poradnictwo i pośrednictwo pracy. Rehabilitacja społeczna natomiast ma na celu stworzenie warunków do aktywnego udziału osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym w sposób możliwie niezależny i samodzielny. Z kolei instytucje, organizacje oraz jednostki działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami na terenie powiatu nakielskiego realizują zadania odnoszące się do przestrzegania praw osób niepełnosprawnych zagwarantowanych prawem.

Pomimo formalnych gwarancji prawnych, osoby z niepełnosprawnościami wciąż napotykają realne bariery w ich codziennym korzystaniu z przysługujących im praw. Wynikają one nie tylko z ograniczeń fizycznych czy psychicznych, ale także z braku odpowiednich mechanizmów wsparcia. Dlatego pełna realizacja praw człowieka w odniesieniu do tej grupy społecznej wymaga działań

wyrównujących szanse oraz tworzenia warunków umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym, zawodowym i publicznym. Z uwagi na fakt, że niepełnosprawność jest stanem, który może prowadzić do wykluczenia społecznego, ważne jest aktywne i skuteczne wspieranie osób z niepełnosprawnościami w różnych sferach życia.

2.1 Rehabilitacja zawodowa

Realizacją zadań w zakresie rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnością zajmują się Powiatowe Urzędy Pracy. Ich celem jest wspieranie osób z niepełnosprawnościami w zdobyciu oraz utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia, jak również w rozwoju kariery zawodowej. Cel ten osiągany jest poprzez zapewnienie dostępu do usług takich jak poradnictwo zawodowe, szkolenia czy pośrednictwo pracy.

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako:

- osoba bezrobotna – czyli osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego;
- osoba poszukująca pracy – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Osoba z orzeczonym stopniem niepełnosprawności zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nakle Nad Notecią posiadającą status osoby bezrobotnej albo poszukującej pracy niepozostającej w zatrudnieniu ma prawo korzystać z form pomocy na zasadach określonych w ustawie o rynku pracy i służbach zatrudnienia. Poniższa tabela przedstawia różne formy pomocy, wsparcia, które w ramach swojej działalności oferuje Powiatowy Urząd Pracy w Nakle nad Notecią.

Tabela 10. Aktywizacja osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako osoby bezrobotne.

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
prace interwencyjne	3	0	0
roboty publiczne	3	4	5
prace społecznie użyteczne	5	7	8
Staże	11	4	12
przygotowanie zawodowe	0	0	0
Szkolenia	3	1	0
dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej	1	1	3
refundacja wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	1	2	1
podjęcie pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	0	0	0

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Nakle nad Notecią.

Zgodnie z art. 69 ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia bezrobotny niepełnosprawny należy do grupy osób, którym przysługuje pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w różnych formach pomocy.

Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące osób niepełnosprawnych bezrobotnych według wykształcenia oraz wieku zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nakle nad Notecią w latach 2022-2024.

Tabela 11. Osoby niepełnosprawne bezrobotne według wykształcenia.

Poziom wykształcenia	2022	2023	2024
Wyższe	4	7	7
policealne i średnie zawodowe	22	30	25
średnie ogólnokształcące	11	6	9
zasadnicze zawodowe	44	46	35
gimnazjalne i podstawowe	52	45	32

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Nakle nad Notecią.

Tabela 12. Osoby niepełnosprawne bezrobotne według wieku.

Wiek	2022	2023	2024
18-24	10	8	8
25-34	15	18	14
35-44	37	33	26
45-54	34	45	38
55-59	26	18	12
60-64	11	12	10

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Nakle nad Notecią.

Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące osób niepełnosprawnych bezrobotnych według stażu pracy oraz czasu pozostawania bez pracy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nakle nad Notecią w latach 2022-2024.

Tabela 13. Osoby niepełnosprawne bezrobotne według stażu pracy.

Staż pracy ogółem	2022	2023	2024
do 1 roku	22	27	20
1-5	30	29	24
5-10	31	31	25
10-20	29	28	15
20-30	10	9	14
30 lat i więcej	4	3	5
bez stażu	7	7	5

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Nakle nad Notecią.

Tabela 14. Osoby niepełnosprawne bezrobotne według czasu pozostawania bez pracy.

Czas pozostawania bez pracy w m-cu	2022	2023	2024
do 1	10	5	12
1-3	22	21	20
3-6	15	15	16
6-12	12	25	16
12-24	17	20	13
powyżej 24	57	48	31

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Nakle nad Notecią.

W odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne wydatki na instrumenty i usługi rynku pracy mogą być finansowane z Funduszu Pracy, natomiast w odniesieniu do osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a w przypadku ich braku z Funduszu Pracy. Instrumenty te są adresowane bezpośrednio do osób niepełnosprawnych, jak też do ich pracodawców. Osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności mogą poszukiwać zatrudnienia zarówno na otwartym rynku pracy, jak i w zakładach pracy chronionej, w zależności od wskazań zawartych w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności. Zaliczenie do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności osoby, nie wyklucza możliwości zatrudnienia tej osoby u pracodawcy, który nie posiada statusu zakładu pracy chronionej, w przypadku: przystosowania przez pracodawcę stanowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej lub zatrudnienia w formie pracy zdalnej.

Do urzędu pracy mogą być zgłaszane zarówno oferty z otwartego rynku pracy jak i zakładów pracy chronionej. Osoba niepełnosprawna w celu uzyskania informacji o ofertach pracy, może zgłosić się do urzędu pracy bezpośrednio lub skontaktować się telefonicznie. Wszystkie oferty pracy dla osób zarejestrowanych w urzędzie pracy, dostępne są również na stronie internetowej.

Podstawowym aktem prawnym regulującym prawa i obowiązki pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne, w tym również uprawnienia niepełnosprawnego pracownika, jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

2.2 Rehabilitacja społeczna

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym poprzez: wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej; wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych; likwidację barier, w szczególności architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji oraz przez kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Zadania powiatu nakielskiego w zakresie rehabilitacji społecznej realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią natomiast finansowane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Osoby z niepełnosprawnościami z terenu Powiatu Nakielskiego w ramach środków PFRON mogą ubiegać się o dofinansowanie poniżej wskazanych zadań.

DOFINANSOWANIE ZAOPATRZENIA W SPRZĘT REHABILITACYJNY, PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE I ŚRODKI POMOCNICZE

O dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych oraz środków pomocniczych mogą ubiegać się osoby z niepełnosprawnościami, które uzyskały prawo refundacji w ramach limitu z NFZ, jeżeli przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty 50 % przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym lub 65 % przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej. Warunkiem uzyskania dofinansowania jest złożenie pisemnego wniosku.

Dofinansowanie udzielane jest na wniosek osoby niepełnosprawnej, do którego należy dołączyć m.in.:

- fakturę lub inny dokument potwierdzający zakup, wraz z potwierdzoną za zgodność, przez świadczeniodawcę realizującego zlecenie, kopią zrealizowanego zlecenia na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, albo
- kopię zlecenia potwierdzonego przez Narodowy Fundusz Zdrowia na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze wraz z ofertą określającą cenę nabycia z wyodrębnioną kwotą opłacaną w ramach ubezpieczenia zdrowotnego i kwotą udziału własnego oraz termin realizacji zlecenia od momentu przyjęcia go do realizacji.

Dodatkowo jeden raz w roku – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, jeżeli prowadzą działalność związaną z rehabilitacją przez okres co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku oraz udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nieobjętej dofinansowaniem ze środków Funduszu.

O dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego mogą ubiegać się: osoby z niepełnosprawnością stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, które przedstawiają zaświadczenie lekarskie, potwierdzające konieczność prowadzenia rehabilitacji w warunkach domowych przy jego użyciu. Wysokość dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny wynosi do 80 % kosztów zakupu sprzętu, nie więcej jednak niż do wysokości pięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia. Warunkiem uzyskania dofinansowania jest złożenie pisemnego wniosku.

Poniższa tabela przedstawia liczbę przyznanych dofinansowań w ramach środków otrzymanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Tabela 15. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Rok	Liczba przyznanych dofinansowań	Przekazana kwota dofinansowania	Wskaźnik procentowy wykorzystanych środków
2022	599	693 212,00	100%
2023	604	749 454,00	100%
2024	503	870 173,84	100%

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią.

DOFINANSOWANIE UCZESTNICTWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH OPIEKUNÓW W TURNUSIE REHABILITACYJNYM

Turnus oznacza zorganizowaną formę aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Z dofinansowania do 14-dniowego turnusu rehabilitacyjnego mogą skorzystać osoby niepełnosprawne z orzeczoną grupą inwalidzką lub orzeczonym stopniem niepełnosprawności, a w przypadku osób do 16 roku życia z orzeczoną niepełnosprawnością. W przypadku uzasadnionej przez lekarza konieczności, możliwe jest również uzyskanie dofinansowania dla opiekuna osoby niepełnosprawnej. Wysokość dofinansowania uzależniona jest od grupy inwalidzkiej lub stopnia niepełnosprawności, ale także od dochodu. Pierwszeństwo w uzyskaniu dofinansowania mają osoby niepełnosprawne, które posiadają orzeczenia o zaliczeniu do znacznego i umiarkowanego stopnia albo równoważne, osoby niepełnosprawne w wieku do 16 lat albo w wieku do 24 lat uczące się i niepracujące bez względu na stopień niepełnosprawności. Osoba niepełnosprawna może ubiegać się o dofinansowanie ze środków Funduszu uczestnictwa w turnusie, jeżeli przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty 50 % przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym lub 65 % przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej. W przypadku przekroczenia kwoty dochodu, wysokością dofinansowania pomniejsza się o kwotę, o którą dochód ten został przekroczony.

Tabela 16. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym.

Rok	Ilość uczestników dorosłych	Przekazana kwota dofinansowania	Ilość uczestników dzieci (do 18 roku życia)	Przekazana kwota dofinansowania	Ilość opiekunów	Przekazana kwota dofinansowania	Ogółem przekazana kwota dofinansowania	Wskaźnik procentowy wykorzystanych środków
2022	117	195 407,00	15	26 922,00	44	52 852,00	275 181,00	100,00%
2023	111	206 947,00	27	54 774,00	53	70 512,00	332 233,00	98,40%
2024	125	266 532,00	26	58 994,00	66	99 949,00	425 475,00	99,12%

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią.

LIKWIDACJA BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ

Likwidacja barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się mogą zostać dofinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, jeżeli ich realizacja umożliwi lub w znacznym stopniu ułatwi osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem.

Likwidacja barier architektonicznych

O dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się, jeżeli są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują. Dofinansowanie ma służyć likwidacji istniejących barier w najbliższym otoczeniu wnioskodawcy, nie zaś wyposażeniu nowych lub będących w trakcie budowy mieszkań oraz domów.

Likwidacja barier technicznych

O dofinansowanie likwidacji barier technicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności. Dofinansowanie obejmuje w szczególności: zakup łóżka rehabilitacyjnego, uchwytów, poręczy, podnośnika transportowego, podnośnika wannowego, schodofazu lub innych sprzętów likwidujących bariery.

Likwidacja barier w komunikowaniu się

O dofinansowanie barier w komunikowaniu się mogą ubiegać się osoby posiadające ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie z niepełnosprawnością swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji, które nie spełniały kryteriów uczestnictwa w programie PFRON „Aktywny Samorząd”. Likwidacja tej bariery powinna umożliwić osobom z niepełnosprawnością sprawniejsze i bardziej swobodne porozumiewanie się oraz przekazywanie informacji.

Wysokość dofinansowania likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się wynosi do 95% kosztów przedsięwzięcia. Warunkiem uzyskania dofinansowania jest złożenie pisemnego wniosku.

Tabela 17. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych oraz technicznych i w komunikowaniu się.

Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba podpisanych umów	Liczba zrealizowanych umów	Przekazana kwota dofinansowania	Wskaźnik procentowy wykorzystanych środków
2022	102	69	66	312.000,00	100%
2023	102	67	67	350.000,00	100%
2024	111	87	84	477 315,30	99,99%

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią.

DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, TURYSTYKI I REKREACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

O dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, które prowadzą działalność statutową na rzecz

osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku, udokumentują zapewnienie odpowiednich do potrzeb osób niepełnosprawnych warunków technicznych i lokalowych do realizacji zadania, udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł niż Funduszu. Dofinansowanie może wynieść do 60% organizowanego przedsięwzięcia i poniesionych w związku z tym zadaniem kosztów. Warunkiem uzyskania dofinansowania jest złożenie pisemnego wniosku.

Tabela 18. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki.

Rok	Liczba podpisanych umów	Liczba zrealizowanych umów (przekazane dofinansowania)	Przekazana kwota dofinansowania	Wskaźnik procentowy wykorzystanych środków
2022	4	4	10.500,00	100,00%
2023	8	8	19.523,75	98,20%
2024	7	7	15.141,16	100,00%

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią.

DOFINANSOWANIE KOSZTÓW TWORZENIA I DZIAŁANIA WARSZTATÓW TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Na terenie powiatu działają trzy Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ):

- 1) WTZ w Paterku dla 40 uczestników, jednostką prowadzącą WTZ jest Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Paterku;
- 2) WTZ w Szubinie dla 35 uczestników, jednostką prowadzącą WTZ jest Liga Kobiet Polskich Kujawsko – Pomorski Oddział Wojewódzki w Bydgoszczy;
- 3) WTZ w Mroczynie dla 30 uczestników, jednostką prowadzącą WTZ jest Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Kujawsko – Pomorski Oddział Regionalny w Bydgoszczy.

Warsztat terapii zajęciowej jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką, stwarzającą osobom z niepełnosprawnościami niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskiwania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacja powyższego celu odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, a także psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy. Osoby niepełnosprawne są kierowane do warsztatów zgodnie ze wskazaniem zawartym w orzeczeniu o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

Maksymalna wysokość dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wynosi do 90% kosztów funkcjonowania WTZ. Koszty działalności WTZ są finansowane ze środków samorządu powiatowego w wysokości co najmniej 10% tych kosztów. Warsztaty mogą być organizowane przez fundacje, stowarzyszenia lub przez inne podmioty.

Tabela 19. Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej.

Rok	Liczba uczestników	Kwota na 1 uczestnika – ze środków PFRON	Łącznie kwota na wszystkich uczestników
2022	105	25.896,00 zł	2.719.080,00 zł – kwota przyznana 2.695.090,00 zł – kwota wykorzystana
2023	105	29.496,00 zł	3.097.080,00 zł – kwota przyznana 3.094.622,00 zł – kwota wykorzystana
2024	105	33 696,00 zł	3 538 080,00 zł

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią.

DOFINANSOWANIE DO USŁUG TŁUMACZA JĘZYKA MIGOWEGO LUB TŁUMACZA-PRZEWODNIKA

O dofinansowanie usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika mogą ubiegać się osoby z niepełnosprawnościami, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności. Celem usług tłumacza języka migowego jest ułatwienie niezależnego, samodzielnego i aktywnego funkcjonowania osób niesłyszących lub niedosłyszących.

Wysokość dofinansowania za godzinę świadczenia usługi przez tłumacza języka migowego nie może być wyższa niż 2% przeciętnego wynagrodzenia. Usługi tłumacza języka migowego finansowane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych może wykonywać osoba, która jest tłumaczem wpisanym w rejestrze Wojewody. Dofinansowanie nie może obejmować kosztów realizacji zadania poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy dofinansowania.

PROGRAM „AKTYWNY SAMORZĄD”

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią realizuje program „Aktywny Samorząd” finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Podejmowane działania mają na celu:

- likwidację barier transportowych;
- likwidację barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym;
- likwidację barier w poruszaniu się;
- pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej;
- pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym;
- pomoc w dostępności do wentylacji domowej za pośrednictwem respiratora lub koncentratora tlenu;
- likwidacja barier w dostępie do mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności dla beneficjenta pomocy.

Formy wsparcia przewidziane w programie adresowane są do uprawnionych osób fizycznych zamieszkałych na terenie danego powiatu.

PROGRAM WYRÓWNYWANIA RÓŻNIC MIĘDZY REGIONAMI III

Powiat nakielski uczestniczy również w kolejnych edycjach Programu wyrównywania różnic między regionami III realizowanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Kujawsko-Pomorski w Toruniu. Realizowane obszary programu to:

1. obszar A – zapewnienie dostępności w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych;
2. obszar B – likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych, środowiskowych domach samopomocy, centrach i klubach integracji społecznej lub przedsiębiorstwach społecznych, w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania;
3. obszar C – tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych;
4. obszar D – likwidacja barier transportowych;
5. obszar E – dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych;
6. obszar F – tworzenie warsztatów terapii zajęciowej oraz przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej, środowiskowych domów samopomocy lub zakładów aktywności zawodowej;
7. obszar G – skierowanie do powiatów poza algorytmem dodatkowych środków na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

W przypadku obszarów programu B, C, D i F projektodawca składa wniosek do Starostwa Powiatowego w Nakle nad Notecią, który jest realizatorem programu zgodnie z Zasadami dotyczącymi wyboru, dofinansowania i rozliczania projektów dotyczących obszarów B, C, D, F i G programu.

W przypadku obszaru A i obszaru E programu projektodawca składa wniosek bezpośrednio do Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Kujawsko-Pomorski, zgodnie z Zasadami dotyczącymi wyboru, dofinansowania i rozliczania projektów dotyczących obszaru A i obszaru E programu.

2.3 Instytucje działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami

Na terenie powiatu nakielskiego osoby z niepełnosprawnościami jako grupa osób szczególnie zagrożona wykluczeniem społecznym, objęta jest wsparciem różnych instytucji w ramach realizowanych zadań. Działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami w powiecie realizowane są nie tylko przez instytucje wymienione powyżej w niniejszym programie, tj.: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią, które zajmuje się m.in. zadaniami z zakresu rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami; Powiatowy Urząd Pracy w Nakle na Notecią, który zajmuje się m.in. zadaniami z zakresu rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami; Warsztaty Terapii Zajęciowej w Mroczy, Paterku i Szubinie, które stwarzając osobom z niepełnosprawnościami niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskiwania

lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia, ale również przez takie instytucje jak:

- Powiatowa Społeczna Rada do spraw Osób Niepełnosprawnych w Nakle nad Notecią, która pełni funkcję opiniotawczą-doradczą, inicjującą i wspierającą działania na rzecz integracji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami. Ponadto opiniująca projekty uchwał oraz powiatowe programy wsparcia, a także oceniająca ich realizację.
- Ośrodki Pomocy Społecznej działające na terenie powiatu nakielskiego, tj.: Centrum Usług Społecznych w Nakle nad Notecią, Centrum Usług Społecznych w Mroczy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadkach, które zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej wykonują zadania z zakresu pomocy społecznej. Zadania te realizowane są w szczególności poprzez udzielanie osobom niepełnosprawnym świadczeń w formie np. zasiłku stałego, zasiłku okresowego z tytułu niepełnosprawności, usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, świadczenia pielęgnacyjnego, zasiłku pielęgnacyjnego specjalnego zasiłku opiekuńczego czy też zasiłku i pożyczki ekonomicznej na usamodzielnienie.
- Dom Pomocy Społecznej dla przewlekle somatycznie chorych w Nakle nad Notecią zapewnia osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu niezbędną pomoc w formie usług opiekuńczych. Celem Domu jest zapewnienie całodobowej opieki oraz zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, opiekuńczych, wspomagających, religijnych i społecznych na poziomie obowiązujących standardów. Dom Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią dysponuje 82 miejscami.
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Paterku, którego zadaniem jest wsparcie i rehabilitacja osób przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie. Dom jest placówką dziennego pobytu służącą budowaniu sieci oparcia społecznego i przygotowującą do życia w społeczeństwie oraz funkcjonowania w środowisku. Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 15.00 w budynku Centrum Akceptacji i Aktywności Społecznej w Paterku przy ul. Wyzwolenia 13. Środowiskowy Dom Samopomocy w Paterku dysponuje 30 miejscami. Z usług placówki mogą korzystać osoby zamieszkałe na terenie powiatu nakielskiego oraz osoby zamieszkałe w gminach ościennych, jednakże w tym przypadku wymagane jest podpisanie stosownego porozumienia.
- Dzienny Dom Pobytu „Senior +”, którego głównym zadaniem jest poprawa funkcjonowania oraz zapobieganie izolacji osób starszych mieszkających na terenie miasta i gminy Nakło nad Notecią. Uczestnikami Domu mogą być osoby które ukończyły 60 rok życia oraz ze względu na wiek lub stan zdrowia czy niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia. Dzienny Dom Pobytu

„Senior +” jest placówką wsparcia dziennego, która funkcjonuje w strukturach Centrum Usług Społecznych w Nakle nad Notecią. Skierowanie odbywa się w drodze decyzji administracyjnej wydawanej przez Centrum Usług Społecznych w Nakle nad Notecią, poprzedzonej przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego. W ciągu jednego dnia Dom zapewnia 20 miejsc.

- Organizacje pozarządowe z terenu powiatu działające na rzecz osób niepełnosprawnych, np. Koło Powiatowe Polskiego Związku Niewidomych w Nakle nad Notecią, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Zarząd Rejonowy w Nakle nad Notecią.

Podkreślić należy fakt, że przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią działa Punkt Interwencji Kryzysowej, w którym w sytuacjach kryzysowych świadczona jest pomoc **psychologa, radcy prawnego oraz terapeuty**. Punkt jest jednostką realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej. Pomoc udzielana jest wszystkim osobom bez względu na dochód. **Psycholog** udziela wsparcia w momencie kryzysu i wystąpienia nagłych problemów i okoliczności, z którymi osoba nie potrafi sam sobie poradzić. **Radca prawny** udziela porad w zakresie np. prawa spadkowego, rodzinnego, prawa pracy itd. **Terapeuta** prowadzi terapię indywidualną lub rodzinną, której celem jest rozwiązanie problemów i konfliktów w rodzinie oraz odbudowa więzi między jej członkami. Cykl spotkań polega na odnalezieniu źródła kryzysu oraz sposobów na jego pokonanie.

Ponadto na terenie powiatu realizowane jest zadanie z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Z nieodpłatnej pomocy prawnej oraz poradnictwa obywatelskiego może skorzystać każda osoba fizyczna, po złożeniu oświadczenia, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej. Porady, co do zasady, udzielane są podczas osobistej wizyty, jednakże osoby, które ze względu na swoją niepełnosprawność nie są w stanie przybyć do punktu mogą otrzymać poradę zdalną, np. przez telefon, po uprzednim okazaniu orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Podkreślić należy również, iż pomieszczenia, w których udzielane są porady prawne przystosowane są dla osób z niepełnosprawnościami.

3. Założenia, cele i kierunki działania Programu

Głównym celem Programu jest integracja i wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i pełnosprawnych, a więc stworzenie możliwie najlepszych warunków do uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym. Cele szczegółowe Programu:

1. Podniesienie świadomości osób niepełnosprawnych o dostępnych formach pomocy.

Znajomość praw jest podstawą do ubiegania się o udzielenie pomocy, a co za tym idzie polepszenie warunków życia. Osoby niepełnosprawne mają możliwość korzystania z wielu form wsparcia ze strony państwa, społeczności lokalnej, organizacji działających na ich rzecz w różnych dziedzinach życia. Ważnym elementem działania na rzecz osób niepełnosprawnych jest przepływ informacji pomiędzy nimi, a instytucjami publicznymi. Istotne jest przekazywanie wiadomości o prawach w taki sposób, aby

dotarły one do jak najszerszego grona zainteresowanych, wykorzystując różne nośniki przekazywania informacji, dostosowane zarówno do osób starszych, jak i młodych. Czynnikiem podniesienia świadomości osób niepełnosprawnych jest także współpraca instytucji działających na ich rzecz.

2. Pomoc psychologiczna i prawna osobom niepełnosprawnym.

Osobom niepełnosprawnym, jako grupie społecznej znajdującej się w szczególnie trudnej sytuacji nie tylko zawodowej, ale także społecznej towarzyszy poczucie izolacji, braku zrozumienia i akceptacji ze strony pełnosprawnych członków społeczeństwa, a także najbliższej rodziny. Bariera tkwi także w samych osobach niepełnosprawnych, które nie potrafią poradzić sobie ze swoją niepełnosprawnością i z konsekwencjami, które z niej wynikają, zarówno tymi społecznymi, jak i prawnymi. Bardzo ważnym elementem ich rehabilitacji jest zapewnienie im fachowej pomocy psychologicznej, a także prawnej, z której mogą skorzystać sami zainteresowani, jak i ich rodziny. Dodatkową szczególną grupą osób niepełnosprawnych, którą należy objąć opieką specjalistyczną są dzieci i młodzież, a także ich rodzice.

3. Stworzenie osobom niepełnosprawnym możliwości do uczestnictwa w życiu społecznym.

Osoby niepełnosprawne to jedna z grup osób zagrożonych marginalizacją, a jakość ich życia w dużym stopniu związana jest z ograniczeniami z jakimi borykają się na co dzień. Poprzez likwidację różnego rodzaju barier mają szansę na lepsze funkcjonowanie w środowisku i włączenie się do uczestnictwa w życiu społecznym, a co za tym idzie mają większe możliwości aby stać się integralną częścią społeczeństwa, traktowaną na równi z osobami pełnosprawnymi.

4. Zwiększenie możliwości funkcjonowania osób niepełnosprawnych na rynku pracy.

Zgodnie z Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych osoby te mają prawo do „pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych”. Zadaniem instytucji publicznych jest stworzenie osobom niepełnosprawnym odpowiednich warunków do realizowania się w pracy zawodowej lub przekwalifikowania się, zdobycia odpowiednich umiejętności, które pozwolą odnaleźć się na rynku pracy.

5. Współpraca instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Poza strefą instytucjonalną, w działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, bardzo ważną rolę odgrywają organizacje pozarządowe. Skupiają one osoby niepełnosprawne, kierując swoją uwagę na poprawę jakości ich funkcjonowania, uczą samodzielności, radzenia sobie z chorobą, stwarzając warunki do lepszego życia. Osoby niepełnosprawne mają kontakt z innymi ludźmi będącymi w takiej samej sytuacji, czyli chorymi, wymagającymi wsparcia. Jednocześnie poprzez wyjazdy, spotkania, festyny, imprezy mają kontakt z pełnosprawnymi członkami społeczeństwa, co wpływa pozytywnie na obie strony, jak również zapobiega marginalizacji.

Tabela 20. Cele i kierunki Programu.

CEL GŁÓWNY: INTEGRACJA I WYRÓWNYWANIE SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I PEŁNOSPRAWNYCH, STWORZENIE MOŻLIWIE NAJLEPSZYCH WARUNKÓW DO UCZESTNICTWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŻYCIU SPOŁECZNYM I ZAWODOWYM				
ZADANIE	REALIZACJA	TERMIN	WSKAŹNIKI	
Podniesienie świadomości osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach				
• opracowanie materiałów promocyjno-informacyjnych i edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych, ich rodzin i środowiska lokalnego, • propagowanie informacji i organizowanie spotkań o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych.	• Starostwo Powiatowe • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • Powiatowy Urząd Pracy • Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	zadanie o charakterze ciągłym	• rodzaj propagowanych informacji i ilość wydanych materiałów promocyjno-edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych, ich rodzin i środowiska lokalnego, • ilość spotkań organizowanych dla osób niepełnosprawnych, • ilość osób niepełnosprawnych i ich rodzin korzystających z oferowanych form wsparcia.	
Pomoc psychologiczna i prawna osobom niepełnosprawnym				
• zapewnienie wsparcia specjalistycznego (w tym psychologicznego i prawnego) osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej oraz Nieodpłatnych Porad Prawnych, • orzecznictwo osób niepełnosprawnych, • diagnoza, terapia i wspomaganie rozwoju dzieci niepełnosprawnych, • podejmowanie działań, przedsięwzięć, konsultacji i programów na rzecz osób niepełnosprawnych, ich rodzin i środowiska lokalnego w tym w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu wskazanej grupy beneficjentów.	• Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • Punkty Interwencji Kryzysowej • Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	zadanie o charakterze ciągłym	• rodzaj i zakres wsparcia specjalistycznego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin na terenie powiatu nakieleckiego, • liczba dzieci niepełnosprawnych, u których diagnozowano poziom rozwoju, potrzeb, możliwości i zaburzeń rozwojowych, • liczba wydanych orzeczeń, • liczba diagnozowanych dzieci oraz rodzaje podjętych terapii wspomagających ich rozwój, • liczba i rodzaj podejmowanych działań, przedsięwzięć, konsultacji i programów na rzecz osób niepełnosprawnych, ich rodzin i środowiska lokalnego.	
Stworzenie osobom niepełnosprawnym możliwości do uczestnictwa w życiu społecznym				
• dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny, • dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych dla niepełnosprawnych dzieci, młodzieży, osób dorosłych oraz ich opiekunów, • dofinansowanie działania warsztatów terapii zajęciowej, • likwidacja barier technicznych i w komunikowaniu się mających na celu ułatwienie osobom niepełnosprawnym wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem,	• Starostwo Powiatowe • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	zadanie o charakterze ciągłym	• liczba i rodzaj przyznanych dofinansowań ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, • liczba działających warsztatów terapii zajęciowej, • liczba przyznanych dofinansowań do likwidacji barier funkcjonalnych.	

• likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych (dla osób, które mają trudności w poruszaniu się), • likwidacja barier funkcjonalnych w budynkach użyteczności publicznej, • zmniejszenie i/lub likwidacja barier transportowych, • dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego w tym dla obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych, • likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym.			
Zwiększenie możliwości funkcjonowania osób niepełnosprawnych na rynku pracy			
• diagnozowanie potrzeb osób niepełnosprawnych w celu ustalenia odpowiednich instrumentów rynku pracy i potrzeb szkoleniowych osób niepełnosprawnych w tym poszukujących pracy, • organizowanie szkoleń, kursów i innych form aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych, • przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na podjęcie działalności gospodarczej, • tworzenie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych poprzez refundację pracodawcy kosztów wyposażenia stanowisk pracy osoby niepełnosprawnej, • pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, • pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.	• Powiatowy Urząd Pracy • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	zadanie o charakterze ciągłym	• Ilość i rodzaj form aktywizacji osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne, • dane statystyczne dotyczące zjawiska bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych, • ilość osób otrzymujących środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, • ilość utworzonych stanowisk pracy ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, • ilość osób korzystających z dofinansowania opieki dla osoby zależnej, • ilość osób korzystających z dofinansowania do szkolnictwa na poziomie wyższym.
Współpraca instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych			
• udzielanie wsparcia finansowego dla organizacji, fundacji, stowarzyszeń działających na rzecz osób niepełnosprawnych w ramach dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, • dofinansowanie działań warsztatów terapii zajęciowej, • wspieranie nowo powstałych organizacji skupiających osoby niepełnosprawne.	• Starostwo Powiatowe • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	zadanie o charakterze ciągłym	• ilość środków finansowych przeznaczonych na organizacje, fundacje, stowarzyszenia, • ilość środków przeznaczonych na działalność warsztatów terapii zajęciowej, • ilość organizacji pozarządowych otrzymujących wsparcie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Źródło: Opracowanie własne.

4. Adresaci Programu

„Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Nakielskim na lata 2026 – 2029” adresowany jest do osób z niepełnosprawnościami zamieszkujących na terenie powiatu nakielskiego, ich rodzin oraz osób z ich najbliższego otoczenia. Adresowany jest również do instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką niepełnosprawności w powiecie.

5. Finansowania Programu

Źródłem finansowania działań określonych w Programie na rzecz osób z niepełnosprawnościami będą środki pochodzące przede wszystkim z:

- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- budżetu powiatu nakielskiego;
- dotacji z budżetu państwa w ramach zadań własnych;
- dotacji z budżetu państwa w ramach zadań zleconych;
- innych środków zewnętrznych w tym pochodzących z funduszy europejskich.

Realizacja poszczególnych zadań i działań ujętych w Programie będzie uzależniona od możliwości finansowych powiatu nakielskiego oraz środków, które zostaną pozyskane ze źródeł zewnętrznych.

6. Monitoring i ewaluacja

Realizacji Programu na rzecz działania osób z niepełnosprawnościami towarzyszy niezbędny element jakim jest monitoring i coroczna ocena. Informacja dotycząca sposobu realizacji Programu będzie przekazywana przez Zarząd Powiatu Nakielskiego Radzie Powiatu Nakielskiego w ramach corocznie przedkładanego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią i jednostek pomocy społecznej finansowanych z budżetu powiatu nakielskiego, oceny zasobów pomocy społecznej, wykazu potrzeb w zakresie pomocy społecznej oraz przedstawiona zostanie ocena działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w Mroczy, Paterku oraz w Szubinie wraz z oryginałem rocznego sprawozdania z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystania środków finansowych warsztatów, których termin złożenia wynikać będzie z planu pracy Rady Powiatu Nakielskiego na dany rok. Dane do monitorowania będą pozyskiwane od realizatorów odpowiedzialnych za wykonywanie poszczególnych zadań. Monitorowanie nie tylko umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań, ale też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Powyższy Program będzie podlegał również ewaluacji w oparciu o dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu. Realizacja działań Programu ma charakter wieloletni. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią będzie koordynować monitorowanie Programu, które odbywać się będzie w oparciu o wskaźniki jego realizacji. Program na rzecz działania

osób z niepełnosprawnościami jest dokumentem otwartym co oznacza, iż istnieje możliwość podejmowania innych działań, zadań na rzecz osób niepełnosprawnych.

7. Podsumowanie

„Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Nakielskim na lata 2026 – 2029” wyznacza kierunki, które mają ułatwić prowadzenie aktywnej polityki społecznej wobec osób z niepełnosprawnościami, wspierać i umacniać ich prawa, eliminować wszelkie przejawy dyskryminacji oraz przyczynić się do stworzenia osobom z niepełnosprawnościami warunków umożliwiających możliwie pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym. Realizację tego celu mają zapewnić zaplanowane działania na rzecz integracji społecznej, aktywizacji zawodowej oraz przestrzegania praw osób z niepełnosprawnościami.

Zintegrowana działalność na wskazanych płaszczyznach daje szansę na usprawnienie systemu pomocy osobom z niepełnosprawnościami, poprawę ich warunków życia oraz pełniejszą integrację ze środowiskiem. Pomoc dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, powinna uwzględnić także stopień ich sprawności, by poprzez różne formy aktywności – zwłaszcza te, które zapewnią im dobre funkcjonowanie w społeczeństwie – maksymalnie usamodzielnić osoby z niepełnosprawnościami, zachęcić do dalszego rozwoju osobistego i pogłębienia integracji z osobami pełnosprawnymi.

Realizacja Programu będzie służyła poprawie jakości życia osób z niepełnosprawnościami i osób z ich najbliższego otoczenia, ponadto w znaczący sposób przyczyni się do wyrównania szans i zniwelowania barier społecznych, które w różnej postaci nadal mogą występować i dzielić osoby niepełnosprawne od osób pełnosprawnych, tworząc niejako dwa równoległe, oddalone od siebie światy pełne niezrozumienia i uprzedzeń.

Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego, to nie tylko szansa na trwałe zintegrowanie osób z niepełnosprawnościami z pozostałymi członkami lokalnej społeczności, ale też okazja do podejmowania działań służących ogółowi, dobrze wykorzystujących umiejętności i predyspozycje osób z niepełnosprawnościami.

Skuteczna realizacja celów uzależniona będzie od współpracy władz powiatowych, gminnych, organizacji pozarządowych oraz instytucji działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Wykaz tabel:

Tabela 1. Liczba złożonych wniosków i wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	5
Tabela 2. Liczba wydanych orzeczeń osób powyżej 16 r. ż.	5
Tabela 3. Liczba wydanych orzeczeń według wieku osób powyżej 16 r. ż.	6
Tabela 4. Liczba wydanych orzeczeń według płci osób powyżej 16 r. ż.	6
Tabela 5. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyny i stopnia niepełnosprawności osób powyżej 16 r. ż.	7
Tabela 6. Liczba wydanych orzeczeń według wieku osób poniżej 16 r. ż.	8
Tabela 7. Liczba wydanych orzeczeń według płci osób poniżej 16 r. ż.	8
Tabela 8. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności osób poniżej 16 r. ż.	9
Tabela 9. Ogólna liczba wniosków złożonych w powiecie nakielskim	9
Tabela 10. Aktywizacja osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako osoby bezrobotne	11
Tabela 11. Osoby niepełnosprawne bezrobotne według wykształcenia	12
Tabela 12. Osoby niepełnosprawne bezrobotne według wieku	12
Tabela 13. Osoby niepełnosprawne bezrobotne według stażu pracy	12
Tabela 14. Osoby niepełnosprawne bezrobotne według czasu pozostawania bez pracy	13
Tabela 15. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	15
Tabela 16. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym	15
Tabela 17. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych oraz technicznych i w komunikowaniu się	16
Tabela 18. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki	17
Tabela 19. Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	18
Tabela 20. Cele i kierunki Programu	23

Bibliografia:

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2025 r., poz. 913 ze zm.);
2. Ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. z 2025 r., poz. 620);
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2025 r., poz. 1214 ze zm.);
4. Ustawa z dnia 5 czerwca 1988 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2025 r., poz. 1684);
5. <https://psz.praca.gov.pl>

